

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ประชาชนลาวนับว่าเป็นชนชาติที่มีประสบการณ์อันขมขื่นที่สุดชนชาติหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ จากการทบทวนทางประวัติศาสตร์ และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนลาว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้พบว่า ประชาชนลาวถือว่าชนชาติของตนได้ถูกกดขี่ข่มเหง จากการล่าเมืองขึ้นสำคัญๆ 4 ระลอก คือ ระลอกแรก เป็นการรุกรานของศักดินาสยามนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1778 จากนั้นมาอาณาจักรของลาวก็ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของศักดินาสยามเรื่อยมา ระลอกที่สอง คือ การล่าเมืองขึ้นจากตะวันตกได้แก่ ฝรั่งเศส นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1893 ส่วนระลอกที่สามคือ การล่าเมืองขึ้นจากญี่ปุ่นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อจักรวรรดินิยมญี่ปุ่นมีแผนรุกรานและยึดครองเอเชียเพื่อตั้ง “วงศัไพบูลย์แห่งมหาเอเชียบูรพา” หรือ “The Greater East Asia Co-Prosperity Sphere” ในช่วงปี ค.ศ. 1941-1946 และระลอกที่สี่ คือการล่าเมืองขึ้นแบบใหม่ได้แก่ จักรวรรดินิยมอเมริกาซึ่งเข้ามาแทนที่การล่าเมืองขึ้นแบบเก่าของฝรั่งเศส ระหว่างปี ค.ศ. 1954-1975 (มิตร สัมพันธ์, 2531: 13-16)

กองกำลังแนวลาวิสระได้ต่อสู้กับเจ้าอาณานิคมสหรัฐอเมริกาและท้ายสุดได้อิสรภาพและสถาปนาเป็นรัฐอิสระภายใต้ ชื่อ “สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือ ส. ป. ป. ลาว” ในปี ค.ศ. 1975 ในปี ค.ศ. 1976 จนถึง ค.ศ. 1985 ส. ป. ป. ลาว ได้จัดระบบเศรษฐกิจ-การเมืองแบบสังคมนิยม พอมาถึงปลายทศวรรษ 1980 สหภาพโซเวียต ซึ่งถือเป็นประเทศมหาอำนาจของค่ายสังคมนิยม จึงได้ล่มสลายส่งผลให้ ส. ป. ป. ลาว มีการปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจไปสู่ระบบทุนนิยมเสรี และรัฐบาลลาวเริ่มเปิดประเทศอย่างจริงจังตั้งแต่หลังปี ค.ศ. 1986 เป็นต้นมา

จากการสำรวจ ปี ค.ศ. 2005 พลเมือง ส. ป. ป. ลาวทั่วประเทศมีทั้งหมด 5.6 ล้านคน ประกอบด้วย 49 เผ่าชน ในนั้นมีผู้หญิงประมาณ 50.2% (เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว และคณะ, 2548: 92-93) ในระหว่างปี ค.ศ. 2002-2003 มีคนจนประมาณ 30% เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่พื้นที่ห่างไกลหรือในพื้นที่สูง และในกลุ่มครัวเรือนที่มีผู้หญิงเป็นหัวหน้าครอบครัว ส่วนพลังแรงงานมีทั้งหมด 1,058,000 คน ในปี ค.ศ. 2003 คิดเป็นผู้หญิง 45% และอัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ GDP ในปี ค.ศ. 2004 มีประมาณ 6.9% (Gender Resource Information and Development Center, 2006: 3) อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลของธนาคารโลก ส. ป. ป. ลาว ถูกจัดให้เป็นประเทศหนึ่งที่ยากจนที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากการประเมินในปี ค.ศ.

2002/2003 พบว่า ประชาชนลาวมีรายได้เฉลี่ย 320 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี แต่ความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนก็ปรากฏให้เห็นชัดเจนด้วยตัวเลขที่บ่งชี้ว่ามีประชากรประมาณ 73 % ที่มีรายได้สำหรับการดำรงชีวิตต่ำกว่า 2 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประชาชนลาวก่อนประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ ทั้งนี้ด้วยรายได้ดังกล่าวอยู่ใกล้เคียงและต่ำกว่าเส้นความยากจนที่กำหนดไว้ที่ 1.5 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน (World Bank, 2005)

เมื่อย้อนกลับไปดูแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ระยะที่ 1 นับแต่ปี ค.ศ. 1981-1985 รัฐบาลได้มีการวางแผนนโยบายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้ประชากรลาวได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการมีงานทำ และการสร้างรายได้ให้แก่ประชากร ภายใต้นโยบายข้างต้น แม้ไม่ได้กำหนดให้ผู้หญิงและความยากจนของผู้หญิงเป็นเป้าหมายในการพัฒนา แต่่นโยบายนี้สามารถผนวกผู้หญิงเข้าไปอยู่ในตำแหน่งงานที่สำคัญๆ พอสมควร ในพื้นที่การศึกษาและสาธารณสุข เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่าในช่วงระหว่าง ปี ค.ศ. 1981-1985 มีผู้หญิงเป็นครู จำนวน 41,872 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ในจำนวนครูทั่วประเทศ 165,605 คน ที่สอนในโรงเรียนชั้นประถม และมีชมต่างๆ นอกจากนั้น ผู้หญิงยังได้รับโอกาสเป็นพนักงานสาธารณสุขจำนวน 38,902 คน คิดเป็นร้อยละ 68 ในจำนวนพนักงานสาธารณสุขทั่วประเทศ 57,155 คน (Lao PDR, 1995: 5-6) ถือเป็นตัวเลขบ่งชี้อย่างชัดเจนแล้วว่าสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชากรและสร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพไปพร้อมๆ กัน

ถึงกระนั้นก็ตามความเหลื่อมล้ำและความยากจนในประชากรลาวยังไม่กระเดื่องขึ้น ทำให้ความยากจนกลายเป็นแกนของนโยบายของรัฐที่ได้มีการพูดถึงอย่างจริงจังภายหลังการปฏิบัติตามแนวทางการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจแบบใหม่ “New Economic Mechanism (NEM)” หรือ “จินตนาการใหม่”¹ (Lao PDR, 2006: 2) ที่พูดถึงการปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมสู่ระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี (Vongchanh, 2011: 47-48) ภายใต้จินตนาการใหม่ด้านเศรษฐกิจทำให้ประเด็นความยากจนของผู้หญิงได้รับการกล่าวถึงมากขึ้น ซึ่งไปเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาผ่านนโยบายการศึกษา และการส่งเสริมการมีงานทำ เนื่องจากเป้าหมายของรัฐบาลลาว อยู่ตรงที่การหลุดพ้นออกจากความเป็นประเทศที่ด้อยพัฒนาในปี ค.ศ. 2020 ดังนั้น การปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม (2001-2005) จึงเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจผ่านนโยบายของรัฐที่เน้นพื้นที่สำคัญของการพัฒนา เช่น การพัฒนาใน

¹ในนิยามทางราชการลาวหมายถึง เป็นการลบล้างกลไกบริหารจัดการแบบรวมศูนย์อำนาจ และบริหารเกื้อกูลไปสู่กลไกการตลาด มีการปฏิรูปด้านราคา การปฏิรูปด้านกรรมสิทธิ์ และให้ทุกภาคเศรษฐกิจเข้าสู่การพัฒนา ผลักดันการผลิตให้กลายเป็นสินค้า

ภูมิภาค การพัฒนาชนบท การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว และการผลิตภายในประเทศ ฯลฯ จากการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม ทำให้ธุรกิจภาคเอกชนได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในแต่ละแขนงของเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นพื้นที่ตลาดแรงงานต้องการทั้งแรงงานที่มีทักษะฝีมือขั้นพื้นฐาน แรงงานที่มีฝีมือ ระดับวิชาการ และระดับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ต้องนำไปปฏิบัติในกิจกรรมของภาคอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (Technical and Vocational Education and Training) (Boupha, 2010: 14)

ภายใต้นโยบายการเปลี่ยนแปลงใหม่ด้านเศรษฐกิจดังที่กล่าวมานั้น ประชากรหญิงซึ่งมีจำนวนมากว่าครึ่งหนึ่งของประชากรในประเทศ ซึ่งได้รับความสนใจขึ้นมาในฐานะกลุ่มเป้าหมายที่ต้องดึงเข้ามาในแผนงานของแผนการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงยากจน ภายใต้แผนยุทธศาสตร์เพื่อความเติบโตและจัดความยากจนแห่งชาติ จากการสำรวจข้อมูลทางสถิติ ปี ค.ศ. 2005 พบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศภาวะในอัตราการเข้าถึงการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นประเด็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข

ตารางที่ 1.1.1 ตารางบ่งบอกอัตราการเข้าเรียนของหญิงชาย ในปี ค.ศ. 1995 และปี ค.ศ. 2005

ใน ส. ป. ป. ลาว

เพศ	การสำรวจปี ค.ศ.1995			การสำรวจปี ค.ศ.2005			
	ไม่ได้เข้าเรียน	กำลังเรียน	ออกโรงเรียน	ไม่ได้เข้าเรียน	กำลังเรียน	ออกโรงเรียน	ไม่ระบุ
หญิง	47.1	21.4	31.5	29.5	25.6	42.4	2.6
ชาย	27.7	28.9	43.4	16.1	31.3	51.1	1.6
รวม	37.6	25.1	37.3	22.8	28.4	46.7	2.1

แหล่งข้อมูล : ศูนย์สถิติแห่งชาติ ผลสำรวจพลเมือง และที่อยู่อาศัย ปี ค.ศ. 2005 ส. ป. ป. ลาว

หมายเหตุ : แสดงผลเป็นร้อยละ

จากสถิติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นโอกาสการเข้าถึงการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานของผู้หญิง-ผู้ชาย ทำให้รัฐบาลลาวมีความต้องการที่จะแก้ปัญหาและหันมาให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศ ผ่านนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ผู้หญิงสามารถเข้าถึงโอกาสต่างๆ ได้มากขึ้น เช่น การศึกษา การมีงานทำ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยผู้หญิง ถือเป็นเป้าหมายของนโยบายการพัฒนาเพื่อลดความยากจน

นอกจากนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายการพัฒนาเพื่อลดความยากจนอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาล ส. ป. ป. ลาว จึงต้องวางแผนนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นความท้าทายสำหรับรัฐบาลอย่างยิ่ง และจำเป็นต้องขอความร่วมมือจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นองค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) ซึ่ง “มุ่งเน้นการส่งเสริมสันติภาพ ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือของนานาชาติ ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อให้ทั่วโลกเคารพในความยุติธรรม กฎหมาย สิทธิ และเสรีภาพ ที่มนุษย์พึงมี โดยไม่ถือเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา” (หน่วยงานสหประชาชาติในไทย, 2553) หรือประเทศที่พัฒนาแล้วในภูมิภาค เช่น รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเกาหลี ญี่ปุ่น ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสมกับ ส. ป. ป. ลาว ยิ่งไปกว่านั้นเพื่อสอดคล้องกับพันธสัญญาของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ((Millennium Development Goals-MDGs) และเป้าหมายยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนา รัฐบาลลาวจึงได้นำนโยบายพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติมาเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์เพื่อการเติบโตและลดความยากจนแห่งชาติ ซึ่งองค์กรระหว่างประเทศ และประเทศต่างๆ ได้ให้การสนับสนุน เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ได้มีพันธสัญญาและมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาฝีมือแรงงานและงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานรัฐบาลของ ส. ป. ป. ลาว (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และสหพันธ์แม่โขงลาว) โดยวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนาในปี ค.ศ. 2015 และเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวเพื่อให้ประเทศหลุดพ้นออกจากความด้อยพัฒนาในปี ค.ศ. 2020 (Boupha, 2010: 27-28)

หลังจากที่รัฐบาลลาวมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนหลุดพ้นออกจากความยากจนดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้หญิงจึงมีโอกาเข้าถึงการศึกษาในระดับต่างๆ มากขึ้นพอสมควร ถึงแม้ว่าไม่มีข้อมูลแสดงให้เห็นอัตราเพิ่มขึ้นของผู้หญิงในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพอย่างชัดเจน แต่ก็มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า ปี ค.ศ. 2005 ในทั่วประเทศมีนักเรียนเข้าเรียนภาคอาชีวศึกษาทั้งหมด 24,271 คน (หญิง 10,261 คน) ถ้าเทียบกับ ปี ค.ศ. 2000 เพิ่มขึ้น 16,595 คน (ทั้งหญิงและชาย) ส่วนนักเรียนที่เข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐ และเอกชนมีทั้งหมด 39,921 คน (หญิง 15,896 คน) ถ้าเทียบกับ ปี ค.ศ. 2000 เพิ่มขึ้น 23,991คน (ทั้งหญิงและชาย) (๕๑/๒-๑/๒๕๕๑๐๙๘๑๑-๑๓๔๕๕๑, 2006: 13-14) ข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่า ความเหลื่อมล้ำระหว่างหญิงชายในด้านโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมอาชีพยังเป็นปัญหาที่รัฐบาลควรนำไปพิจารณาแก้ไขต่อไป โดยเฉพาะยังไม่มีหรือนำเสนอผลการดำเนินนโยบายการพัฒนาเพื่อลดความยากจนและนโยบายพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติที่มีมุมมองด้านเพศภาวะอย่างชัดเจนและแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงได้รับ

ผลประโยชน์จากการพัฒนามากน้อยเพียงใดเพื่อเป็นตัวชี้วัดผลของการแก้ไขปัญหาความยากจนของผู้หญิง

ในส่วนของแผนพัฒนางานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ด้านพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีการวางแผนนโยบายพัฒนาฝีมือแรงงานให้ประชากร (หญิงและชาย) ที่จบมัธยมต้นและมัธยมปลาย ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพด้านต่างๆ โดยอิงตามแผนยุทธศาสตร์เพื่อการเติบโตและลดความยากจนแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเอง นับจากปี ค.ศ.2002-2005 ได้มีการสร้างศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี ซึ่งเป็นความร่วมมือของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเกาหลี (Korea International Cooperation Agency, KOICA) ที่มาช่วยเหลือเรื่องการพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นจำนวนเงิน 2,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นศูนย์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในฐานะผู้บริหารศูนย์ฯ และได้เริ่มดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพด้านต่างๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004 เป็นต้นมาดังนี้

ตารางที่ 1.1.2 แสดงจำนวนผู้รับการฝึกอบรมในศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี

หลักสูตรการฝึกอบรม/แผนก	ปีงบประมาณ 2005				ปีงบประมาณ 2006				ปีงบประมาณ 2007				รวม
	ชุดที่ I		ชุดที่ II		ชุดที่ III		ชุดที่ IV		ชุดที่ V		ชุดที่ VI		ทั้ง
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	หมด
การใช้และซ่อมคอมพิวเตอร์	21	5	30	10	37	10	16	5	43	11	38	17	243
ตัดเย็บเสื้อผ้า	0	14	1	23	0	9	0	21	0	10	0	2	80
ช่างไม้	0	0	4	0	4	0	8	0	7	0	4	0	27
ซ่อมยนต์	33	0	172	0	0	0	88	0	122	0	126	0	541
รวมทั้งหมด	54	19	207	33	41	19	112	26	172	21	168	19	891

แหล่งข้อมูล : บทรายงานของศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี ปี ค.ศ.2007

หมายเหตุ : ค่าใช้จ่ายแต่ละหลักสูตร ประมาณ 2,000 บาท ต่อภาคเรียน

ในการส่งเสริมการฝึกอาชีพในลาว มีความพยายามที่จะดึงผู้หญิงเข้ามาฝึกอบรมในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงให้เท่าเทียมกับชายในการเข้าถึงการฝึกอบรมวิชาชีพและการจ้างงาน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติบนฐานของเพศ/เพศภาวะและอคติทางเพศ อีกทั้งรัฐมีเป้าหมายในการฝึกอบรม เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานหรือเสริมสร้าง

อำนาจให้แก่ผู้หญิง แต่ผลทางปฏิบัติที่ปรากฏออกมาผ่านการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลีนั้นตั้งแต่ปีงบประมาณ 2005 ถึง ปีงบประมาณ 2007 นั้น กลับไม่ค่อยเห็นผู้หญิงเข้ารับการฝึกอบรมในแผนกคอมพิวเตอร์มากนักโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 20 กว่าเปอร์เซ็นต์ ถ้าเทียบกับจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด รวมทั้งในแผนกช่างไม้ และช่างยนต์ก็ไม่มีผู้หญิงเข้าฝึกเลย ส่วนผู้ชายก็ไม่เข้ารับการฝึกอบรมในแผนกตัดเย็บเช่นกัน ดูเหมือนว่าการพัฒนาฝีมือแรงงานของผู้หญิง และผู้ชายยังอยู่บนฐานเรื่องการแบ่งงานกันทำทางเพศภาวะ (gender division of labor) ซึ่งมาจากการกำหนดตามบทบาททางเพศภาวะ (gender role) ที่กำหนดว่าผู้หญิงจะต้องทำงานที่ต้องใช้ความละเอียดประณีต เช่น งานตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนผู้ชายต้องทำงานที่ต้องใช้แรง ใช้ทักษะความรู้เฉพาะทาง เช่น ช่างไม้ ช่างยนต์

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานลาวที่สนับสนุนให้ผู้หญิงและผู้ชายที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในอุดมศึกษา สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมอาชีพเพื่อส่งเสริมการมีงานทำและสร้างรายได้ให้แก่พวกเขา โดยมุ่งเน้นความสนใจไปที่มิติทางเศรษฐกิจ เพื่อนำมาช่วยขยายมุมมองในการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวให้มีความชัดเจนขึ้น เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักของกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และค่านิยมของสังคมทำให้บทบาทการพัฒนาหญิงและชายมีความแตกต่างและไม่เท่าเทียม ดูเหมือนผู้หญิงจะได้รับโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและทางเลือก แต่โอกาสและทางเลือกนั้นอาจถูกจำกัดโดยความเชื่อที่เป็นมายาคติ อันเนื่องมาจากอุดมการณ์ปีศาจไปโดยที่แฝงฝังอยู่ในระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมข้ามชาติและสังคมวัฒนธรรมลาวโดยทั่วไป ซึ่งปีศาจไปโดยสองระบบนี้อาจมีทั้งความเหมือนและความต่างโดยเฉพาะในเรื่องของการแบ่งงานกันทำตามเพศ/เพศภาวะ เช่น งานที่เหมาะสมสำหรับผู้ชายคืออะไร สำหรับผู้หญิงคืออะไร ซึ่งอาจมีผลทำให้เกิดอคติและการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงจนอาจส่งผลทำให้ผู้หญิงมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมที่แตกต่างและต่ำกว่าชาย ดังนั้นในสังคมลาวการที่ผู้หญิงมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมที่แตกต่างและต่ำกว่าชายเกี่ยวข้องกับ “ระบบปีศาจไปโดย” อย่างไร และเพศภาวะมีผลต่อการได้รับประโยชน์จากการมีงานทำ และอัตราค่าจ้างแรงงานหรือไม่อย่างไร

1.2 คำถามการวิจัย

นโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานของศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางเพศภาวะต่อผู้เข้าร่วมรับการอบรมทักษะฝีมือ (หญิง-ชาย) อย่างไรในโลกการทำงาน

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษานโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานของศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเพศภาวะในการสร้างความเสมอภาคและโอกาสในการพัฒนาฝีมือแรงงานของ หญิง-ชายในสังคมลาว

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์แบบแผนการเข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้เข้ารับการอบรมทักษะฝีมือ แรงงานที่ศูนย์ฝึกอาชีพลาว-เกาหลี

1.3.3 เพื่อศึกษากลยุทธ์การต่อสู้ต่อรองของผู้หญิงกับระบบชายเป็นใหญ่ในโลก ของการทำงาน

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 ได้รับทราบองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ที่เชื่อมโยงกับประเด็นเพศภาวะ ซึ่งจะนำไปสู่การถกเถียงในการปรับปรุงนโยบายการพัฒนาฝีมือ แรงงานที่เปิดพื้นที่ให้แก่ผู้หญิงมากขึ้น

1.4.2 ได้รับทราบองค์ความรู้เรื่องกลยุทธ์การต่อสู้การต่อรองและอัตลักษณ์ของผู้หญิง ในโลกการทำงานในสังคมลาว

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 เพศ/เพศภาวะ (sex/gender)

ที่ผ่านมา นักวิชาการในแวดวงสตรีศึกษาไทยแปลคำว่า gender ไว้หลากหลายคำ เดิม เคยมีผู้ให้ความหมายคำนี้ว่า “บทบาทหญิงชาย” “บทบาททางเพศ” “ความสัมพันธ์หญิงชาย” ใน ความหมายดังกล่าวไม่ค่อยโดนใจนักสตรีนิยมไทยในยุคหลังๆ จึงมีการคิดค้นคำอื่นๆขึ้นมาใช้แทน เช่น “เพศสภาพ” “เพศภาวะ” “เพศสัมพันธ์” และ “เพศวัฒนธรรม” แต่ก็ยังมีข้อโต้แย้งที่จะไม่ใช้ คำเหล่านี้ เพราะไม่ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับ gender ที่ชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างระหว่างหญิง ชายเป็นสิ่งประดิษฐ์ของสังคม (social invention) และมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนจาก “เพศ” ซึ่งเป็นลักษณะทางสรีระหรือกายภาพที่แตกต่างกันจึงมีการนำเสนอคำว่า “เพศภาวะ” เป็นคำแปลใหม่ ให้กับ gender ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในแวดวงสตรีศึกษาไทย เพื่อเน้นย้ำให้คนในสังคม สามารถแยกแยะได้ว่าสถานะทางเพศแบบไหนเป็นสถานะธรรมชาติ และสถานะแบบไหนคือ สิ่งประดิษฐ์ของสังคม เช่นว่า “เพศ” หรือ “sex” เป็นสถานะที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย โดยมีร่างกายเป็นตัวกำหนด ส่วน “เพศภาวะ” หรือ “gender” เป็นสถานะที่แตกต่างกันระหว่าง ผู้หญิงและผู้ชายซึ่งสังคมเป็นผู้กำหนด (สุชาดา ทวีสิทธิ์, 2547: 4-6) ทฤษฎีสตรีนิยมร่วมสมัยจึง

ระมัดระวังในการแยกแยะความหมายของ “เพศ” หรือ sex และ “เพศภาวะ” หรือ gender ทฤษฎีนี้ซึ่งพัฒนามาจากผลงานเรื่อง “sex and temperament in three primitive societies” ของ Margaret Mead ใช้มุมมองที่ว่า “เพศ” เป็นเรื่องทางชีววิทยา (biological) และพฤติกรรมทางเพศภาวะ นั้นเป็นการประกอบสร้างทางสังคม (Humm, 1995: 106) ในขณะเดียวกัน Thomas Blair (2007) ก็ให้ความหมาย gender ว่าเป็นความแตกต่างระหว่างบทบาทของผู้หญิงและผู้ชาย และความรับผิดชอบที่ถูกสร้างโดยสังคม ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และมีความแตกต่างหลากหลายภายในวัฒนธรรมเดียวและระหว่างวัฒนธรรม เนื่องจากตรงข้ามกับลักษณะที่กำหนดโดยชีววิทยา เพศภาวะจึงหมายถึงพฤติกรรมที่ผ่านการเรียนรู้และการคาดหวังต่างๆ ที่จะเติมเต็มความเป็นชายและความเป็นหญิงให้สมบูรณ์ (Blair, 2007: 7)

ถ้าจะกล่าวโดยสรุปแล้วเพศ/เพศภาวะเป็นการประกอบสร้างทางสังคม ซึ่งถูกใช้เพื่ออธิบายลักษณะต่างๆ ของผู้หญิงและผู้ชายตามแต่ละบริบทของสังคมใดสังคมหนึ่งกำหนดไว้ และทำให้เราเชื่อว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกัน จนกลายเป็นอุดมการณ์ทางเพศที่มากำกับความคิด ความเข้าใจของคนในสังคม ซึ่งอุดมการณ์ดังกล่าวเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะมีการจัดวางตำแหน่งแห่งที่ของผู้หญิงและผู้ชายที่เหลื่อมล้ำกัน การที่สังคมให้คุณค่ากับเพศ/เพศภาวะหนึ่งสูงกว่าอีกเพศ/เพศภาวะหนึ่งบนฐานของเพศสรีระแล้วจัดวางตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมให้กับเพศ/เพศภาวนั้นเหนือกว่าเพศ/เพศภาวะอื่น เช่นเดียวกับให้อภิสิทธิ์หรือสิทธิพิเศษแก่ชนชั้นนายทุนเหนือกว่าชนชั้นกรรมกร-ชาวนา และการยกย่องเชิดชูกลุ่มชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติหนึ่งสูงกว่าชาติพันธุ์อื่นๆ การให้คุณค่าคนปกติเหนือกว่าคนพิการเป็นต้น การประกอบสร้างทางสังคมในประเด็นที่ได้กล่าวมานั้นถูกทำให้เป็นอุดมการณ์ ความเชื่อ โดยสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว สถาบันศาสนา เช่นวัด สถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียน ที่ทำงาน และสื่อต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อการผลิตซ้ำทางความคิดว่าด้วย สถานะทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของผู้หญิง และผู้ชายที่มีความแตกต่างอย่างไม่เท่าเทียมกันในสังคม รวมทั้งความรับผิดชอบที่สังคมมอบให้นั้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ทำ โอกาสในการเข้าถึงและการควบคุมทรัพยากร อำนาจในการตัดสินใจต่างๆ ได้นำไปสู่ความแตกต่าง และความไม่เสมอภาคระหว่างหญิงชายตามบริบทที่ถูกมอบไว้ในสังคมนั้นๆ

ส่วนคำว่า “sex/gender” ในบริบทของลาวปัจจุบันให้ความหมายว่า “บทบาทหญิง-ชาย” ที่ถูกประกอบสร้างโดยสังคม (สังคมกำหนด) ส่วน “เพศ” นั้นคือความแตกต่างระหว่างหญิงและชายทางธรรมชาติ/ชีววิทยา และทางกายภาพ “เพศ” เป็นการกำหนดให้ผู้หญิงต้องตั้งครุภักดิ์ และคลอคลุก แต่ “เพศภาวะ” ได้กำหนดให้ผู้หญิงต้องดูแลลูก แต่อันที่จริงแล้วผู้ชายก็ทำหน้าที่นี้ได้เช่นกัน ดังนั้นการคลอคลุกจึงถือเป็นบทบาทหน้าที่กำหนดโดยชีววิทยา ส่วนเรื่องของการดูแลลูกเป็นบทบาทที่ถูกกำหนดโดยสังคม (Jørgensen, 2005: 7)

ในการศึกษานี้ จะใช้ประเด็นเพศภาวะในการวิเคราะห์ให้เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ซึ่งผู้หญิงอยู่ในสถานะที่ไม่เท่าเทียมกับชาย เน้นพินิจในนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานจะตรวจสอบว่าความแตกต่างทางเพศภาวะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงผลประโยชน์ในเชิงโอกาสของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โอกาสในการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการ รวมทั้งสถานภาพการทำงานอย่างไร

1.5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายในฐานะที่เป็นความสัมพันธ์ทางเพศภาวะ (gender relations)

ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายมีหลายด้าน เช่น ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางครอบครัว เครือญาติ ความสัมพันธ์ทางเพศวิถี ความสัมพันธ์ทางการเมือง ความสัมพันธ์ทางศาสนา ความเชื่อที่ปรากฏออกมาในรูปของการแบ่งงานระหว่างหญิงชาย (gender division of labor) รวมทั้งการเข้าถึง และการควบคุมทรัพยากร และผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งขาดไม่ได้ก็คือ ความต้องการของผู้หญิงและผู้ชาย (gender need) พร้อมด้วยโอกาส และการถูกกีดกันต่างๆ นานา ทางสังคม หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายถูกจัดอยู่ในกรอบตามประเพณีวัฒนธรรม เช่น บทบาททางเพศภาวะ (gender role) สังคมได้กำหนดให้ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่ในการทำงานบ้าน ดูแลความเป็นอยู่ของคนในบ้าน ส่วนผู้ชายสังคมกำหนดให้เป็นผู้มีบทบาทในการทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เข้าสู่ครอบครัว อันส่งผลให้เกิดการประกอบสร้างลักษณะประจำเพศขึ้น (gender stereotypes) ซึ่งทำให้ผู้หญิงและผู้ชายถูกมองว่ามีความต้องการ มีความสนใจ มีทักษะ และมีวิถีชีวิตแตกต่างกัน รวมทั้งทำให้สถานะทางสังคมของผู้หญิง และผู้ชายยังมีความเหลื่อมล้ำกันในหลายด้าน ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายที่ปรากฏออกมาทั้งในลักษณะความช่วยเหลือ การพึ่งพาและการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน กล่าวคือมันเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย (gender power relation) ซึ่งผู้ชายจะมีอำนาจเหนือผู้หญิงในสังคม ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการตัดสินใจในระดับครัวเรือนหรือในระดับโครงสร้าง ดังนั้นเพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย จึงต้องเกิดการปรับเปลี่ยนวิธีคิด และการปฏิบัติอย่างเสมอภาคระหว่างเพศด้วย

ระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายในบริบทของแต่ละสังคมที่แตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีการกำหนดค่านิยมระบบคุณค่าของสังคม ซึ่งถือปฏิบัติผ่านทางกฎหมาย วัฒนธรรม และ/หรือจารีตประเพณีวิถีปฏิบัติต่างๆ อันส่งผลให้บทบาททางเพศภาวะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ มิใช่เป็นสิ่งที่มามีมาแต่กำเนิดหรือถูกกำหนดโดยปัจจัยทางชีววิทยา และจะแตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรมแต่ละยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมือง

บทบาททางเพศภาวะไม่เพียงแต่กำหนดว่าผู้ชายและผู้หญิงควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร แต่ยังมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการตัดสินใจ และบทบาทหน้าที่ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบของปัจเจกอีกด้วย ที่สำคัญก็คือ บทบาทหญิงชายตามเพศทางชีววิทยา และความสัมพันธ์หญิงชายตามเพศทางชีววิทยามีอิทธิพลต่อเส้นทาง และผลกระทบของการฝึกอบรมอาชีพ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศภาวะอาจมีผลกำหนดขอบเขตในการวางแผนนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานว่าผู้หญิงและผู้ชายควรฝึกอบรมทักษะด้านใดบ้าง เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วส่งผลอย่างไรต่อการดำรงชีวิตในโลกการทำงานของพวกเข และความสัมพันธ์หญิงชายตามเพศทางชีววิทยา และนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายโดยมีหลักการมองว่าเป็นการประกอบสร้างทางสังคมเป็นรากฐานสำคัญของการจัดการการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีประสิทธิภาพ เพราะเพศภาวะมีผลกระทบต่อโอกาสในการดำรงชีวิต กำหนดบทบาทและประเภทของความสัมพันธ์ที่ปัจเจกบุคคลควรมี และเป็นบรรทัดฐานของสังคมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน

1.5.3 ทักษะ หรือ ความชำนาญงาน (skills)

ทักษะหรือความชำนาญงาน โดยทั่วไปแล้วมีความหมายที่ไปเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับการฝึกฝนงานประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างต่อเนื่อง จนมีความคุ้นเคยและสามารถทำงานประเภทนั้นได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งงานแต่ละงานที่คนแต่ละคนทำนั้นล้วนแต่ได้รับการพิจารณาผ่านระบบคิดกันทั้งนั้น

เมื่อมีการจัดตั้งองค์กรหรือหน่วยงานขึ้น องค์กรนั้นๆ จะมีบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบงานแต่ละอย่างในลักษณะที่แบ่งงานกันทำ ซึ่งอาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกัน แต่งานที่มีการจัดแบ่ง เช่น งานที่ให้ความหมายว่า ต้องใช้ความรู้ทางเทคนิคหรือเป็นงานทางวิชาการ งานที่ต้องใช้สมอง หรืองานที่ต้องใช้กำลังกาย มักจะได้รับการยอมรับว่าเหมาะสมกับผู้ชาย นอกจากนี้จะมีตำแหน่งต่างๆ ไปตามสายการบังคับบัญชา การคัดเลือกบุคคลบรรจุในตำแหน่งต่างๆ นอกจากจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถพื้นฐานแล้วยังต้องพิจารณาถึงภาวะหรือเงื่อนไขของผู้หญิงและผู้ชายในการกำหนดตำแหน่งและการจ่ายค่าตอบแทนด้วย

ดังที่กล่าวมานั้น ทักษะหรือความชำนาญงานที่ไปเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์ที่ทันสมัย โดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับช่างคอมพิวเตอร์ เมื่อผู้หญิงก้าวเข้าไปในวงการนี้ผ่านการฝึกทักษะฝีมือที่ได้รับการยอมรับทางสถาบันเช่นเดียวกับชายแล้ว พวกเธออาจถูกกีดกันในรูปแบบต่างๆ เช่น การกีดกันในแง่พื้นที่และปริมาณผลงานการทำงาน พวกเธออาจถูกกำหนดให้ทำแต่งานที่ไม่ค่อยได้ใช้ทักษะที่เรียนมาเท่าไร เช่น อาจถูกมอบหมายให้ทำงานที่ซ้ำซาก ไม่สร้างสรรค์ ไม่มีการพัฒนาความรู้เพิ่มและรับค่าตอบแทนต่ำ ทั้งหมดทั้งมวลอาจมีผลมาจากการให้นิยามความเป็น

ธรรมชาติของผู้หญิงและผู้ชายที่บอกว่า ผู้ชายเป็นผู้ที่แข็งแรง มีเหตุผล กล้าหาญ ส่วนธรรมชาติของผู้หญิง เป็นผู้ที่ใช้อารมณ์ อ่อนแอ ไม่กล้าตัดสินใจ เหมาะที่จะดูแลเด็กและอยู่ดูแลบ้าน ด้วยเหตุนี้ทักษะด้านความเป็นช่างคอมพิวเตอร์อาจถูกมองว่าเหมาะกับผู้ชายมากกว่า หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งว่า ทักษะที่ผู้หญิงมีอาจไม่ถูกให้คุณค่า/ถูกยอมรับหรือถูกมองว่าเป็นงานที่มีฝีมือ รวมทั้งไม่ได้รับการสนับสนุน/ส่งเสริมให้ได้รับการฝึกทักษะที่พวกเธอมีอยู่โดยพื้นฐานให้มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น

1.5.4 การพัฒนาฝีมือแรงงาน

การพัฒนาฝีมือแรงงานในบริบทลาว คือ การยกระดับวิชาชีพแก่ผู้ออกแรงงาน ที่มีฝีมือขั้นพื้นฐานมาก่อนให้มีความชำนาญงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ที่มีการขยายตัวในแต่ละระยะ

อย่างไรก็ตาม เมื่อย้อนกลับไปทบทวนความเชื่อเรื่อง “ความแตกต่างทางสรีระ” ได้นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความแตกต่างกันในหลายๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด จิตใจ และอารมณ์ ความเชื่อเช่นนี้ได้มีมาเป็นเวลาช้านาน ความแตกต่างดังกล่าวมักถูกมองว่าเป็นความแตกต่างที่มีมา “ตามธรรมชาติ” ซึ่งหมายความว่า ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีความแตกต่างจากผู้ชายทำให้สถานภาพของผู้หญิงนำไปสู่ความด้อยกว่าผู้ชาย เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ไม่มีเหตุผล ชอบใช้อารมณ์ นำไปสู่การที่สังคมไม่อาจยอมรับผู้หญิงว่ามีความสามารถด้านวิชาชีพได้เช่นเดียวกับชายโดยเฉพาะงานช่างต่างๆ กรณีที่ผู้หญิงได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานเช่นเดียวกับชายเพราะเชื่อว่าคุณสมบัติทางเพศของผู้หญิงไม่เหมาะสมในด้านนี้

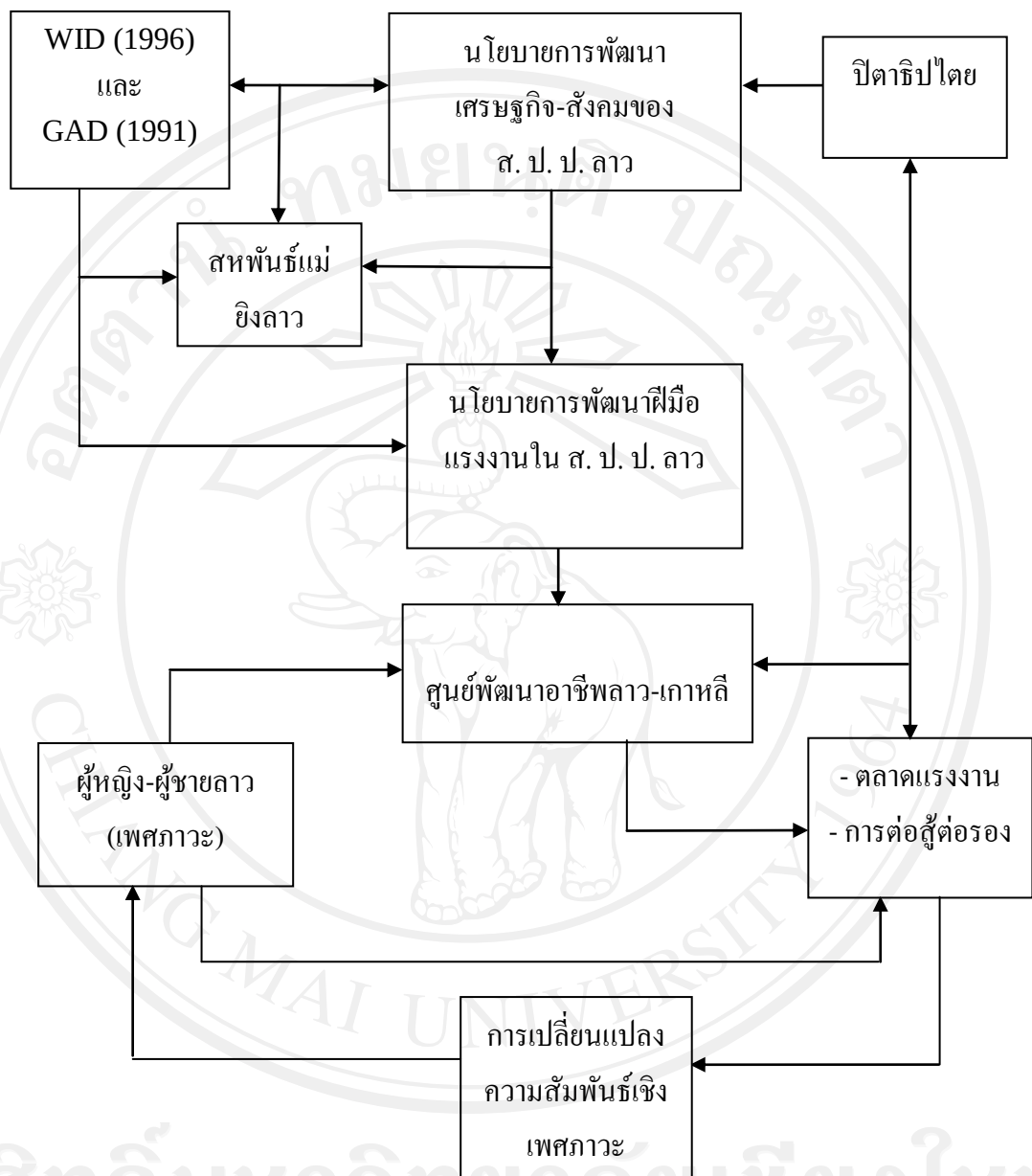
ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงไม่เก่งเรื่องเครื่องยนต์ ไม่มีความคิดที่ซับซ้อน ทำให้ผู้หญิงไม่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีและมีเกียรติในสังคม ดังนั้นในโรงงานอุตสาหกรรมผู้หญิงจะเป็นได้เพียงกรรมกรที่ไร้ฝีมือ ไม่สามารถเป็นช่างเครื่องยนต์ได้ เพราะผู้หญิงถูกมองว่าไม่มีความสามารถทางช่างที่มีขั้นตอนซับซ้อน และความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีคุณสมบัติหรือความสามารถในการดูแลผู้อื่น เช่น เด็ก คนแก่ ทำให้ผู้หญิงต้องเป็นผู้รับภาระหลักในการดูแลลูกและคนในครอบครัว ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะทำงานนอกบ้านด้วยก็ตาม

จากความเชื่อเรื่องความแตกต่างทางเพศ/เพศภาวะนำไปสู่การแบ่งหน้าที่ของหญิงและชายให้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง อยู่บนฐานคิดที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่สาธารณะ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องนอกบ้านหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และกำหนดให้เป็นพื้นที่สำหรับผู้ชาย อีกส่วนถือว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องภายในครัวเรือน หรือการดูแลบ้านเรือนและสมาชิกภายในครัวเรือน และถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ของผู้หญิง ตราบใดที่ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้ดำรงอยู่ในสังคม ถึงแม้ว่าผู้หญิงและผู้ชายจะได้รับการพัฒนาสาขาอาชีพเช่นเดียวกัน

ก็จะส่งผลให้ความต้องการของตลาดแรงงานยังคงถูกกำหนดโดยการแบ่งงานกันทำตามเพศ/เพศภาวะในโลกของการทำงาน

1.6 กรอบคิดในการศึกษา

กรอบคิดในการศึกษานี้จะศึกษาเรื่องนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานของศูนย์พัฒนาอาชีพ ลาว-เกาหลี่ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางสังคมบนฐานเพศ/เพศภาวะ ผ่านการฝึกอบรมวิชาชีพด้านต่างๆ เนื่องจากว่าในกรณีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภายใต้ระบอบการเมืองการปกครองประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ที่กำลังปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกระแสเศรษฐกิจโลกแบบเสรี โดยมีการวางแผนนโยบายพัฒนาต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ท่ามกลางความแตกต่างระหว่างเพศภาวะ เพื่อตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะการปรับเพื่อให้อุตสาหกรรมมีความทันสมัย ซึ่งได้มีการดึงเอาผู้หญิงและผู้ชายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาฝีมือแรงงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อลดความยากจนของประชาชนในประเทศ เพื่อให้ตอบรับกับการขยายตัว และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ-สังคมของประเทศ ซึ่งทำให้สถานภาพของผู้หญิงและผู้ชายเปลี่ยนไปโดยการถูกผลักดันให้เข้าสู่ตลาดแรงงาน ดูเหมือนผู้หญิงมีโอกาสนในการเข้าถึงพื้นที่การทำงานเช่นเดียวกับชายแต่ในขณะเดียวกันเรื่องความเท่าเทียมทางด้านโอกาสในการได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการ สถานภาพการทำงาน รวมทั้งตำแหน่งหน้าที่ และการต่อสู้ต่อรองของผู้หญิงอาจมีน้อยกว่าชาย

ภาพที่ 1.6.1 รูปแบบจำลองของการสร้างความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงเพศภาวะ

1.7 ระเบียบวิธีวิจัย

1.7.1 วิธีการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกวิธีระเบียบวิธีวิจัยแบบหลากหลายวิธีแนวสตรีนิยม (feminist multiple methods research) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสังคม (social research) ประเภทหนึ่ง เป็นแบบที่นักสตรีนิยมชอบใช้กันอยู่ในปัจจุบัน เพราะมีความหลากหลายทางความคิด หลากหลายวิธีการ (methodological triangulation) ซึ่งมีผู้หญิงเป็นศูนย์กลาง เช่น ศึกษาประสบการณ์ ความรู้

ความหมายเชิงอัตวิสัยของผู้หญิงเอง ความสัมพันธ์ของชนชั้น ความสัมพันธ์หญิงชาย (gender relation) รวมทั้งอาศัยวิธีการรวบรวมข้อมูลหลักฐานจากหลายแหล่ง (data triangulation) (Reinharz, 1992: 197, 201) ซึ่งเหมาะกับงานวิจัยที่ผู้ศึกษาต้องการใช้วิธีการที่หลากหลายดังนี้

- (1) การค้นข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลทางตัวเลขสถิติ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งถูกรวบรวมจากนโยบายต่างๆ ของรัฐ และจากเอกสารต่างๆ ระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมืออ้างอิงในการวิเคราะห์
- (2) การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทำการวิเคราะห์สภาวะการทำงาน ณ ที่ทำงานของผู้สำเร็จการฝึกอบรม เพื่อให้เห็นภาพรวมของปรากฏการณ์ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เรียนรู้วิธีคิดที่แตกต่างและหลากหลายเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในโลกการทำงานของพวกเขาและมีการสอบถามเป็นทางการ และไม่เป็นการทางการ หลังจากที่ได้สัมภาษณ์เสร็จ ผู้วิจัยจะต้องทำการบันทึกทันทีแล้วแต่สะดวกไม่ว่าจะเป็นการบันทึกด้วยการจดหรือการบันทึกด้วยการอัดเสียงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ
- (3) การเข้าร่วมสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม: การเข้าร่วมสังเกตสภาวะการทำงานของผู้รับการฝึกอบรมได้มีการกำหนดเป็นรายละเอียดดังนี้
 - ลักษณะห้องทำงานอำนวยความสะดวกในการทำงานมากน้อยขนาดไหน
 - ความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างกับนายจ้างเป็นอย่างไร
 - ในห้องทำงานมีพนักงานกี่คนและในสถานที่ทำงานมีพนักงานทั้งหมดกี่คน
 - มีการจัดการตำแหน่งงานกันอย่างไร

(4) การให้ความไว้วางใจ: ผู้ศึกษามีความสนใจในการนำเอาเครื่องมือแบบญาณวิทยาสตรีนิยม (feminist epistemology) ในการลงพื้นที่ด้วย เนื่องจากผู้ศึกษาในฐานะเป็นคนนอกที่จะเข้าไปในพื้นที่การศึกษา ผู้ศึกษาจึงต้องทำความเข้าใจ และรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่หรือตำแหน่งแห่งที่ของตนในฐานะเป็นผู้วิจัยที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ที่ถูกวิจัยในฐานะที่พวกเขาเป็นคนใน

เมื่อกล่าวถึงการนำเอาเครื่องมือแบบญาณวิทยาสตรีนิยมในการลงพื้นที่ Liz Stanley (1990) เสนอว่า สตรีนิยมควรหาวิธีในทางบวกในขบวนการวิจัย ตามหลักญาณวิทยาสตรีนิยมที่ให้ความสำคัญกับทั้งพฤติกรรมและการวิเคราะห์ในการวิจัยและเราได้กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ 5 ประเด็นดังนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัย และผู้ถูกวิจัย
- อารมณ์ในฐานะที่เป็นประสบการณ์ของการทำวิจัย

- อัตชีวประวัติทางปัญญาของผู้วิจัย
- การจัดการความเป็นจริงที่แตกต่างและความเข้าใจของผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัยได้อย่างไร
- คำถามของอำนาจที่ซับซ้อนในการเขียน และการวิจัย

หลักปฏิบัติทั้ง 5 ข้อข้างต้นควรจดจำไว้ในสามัญสำนึกของผู้ทำวิจัย และในการเขียนรายงานการวิจัยโดยการขยายความกระบวนการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจว่าอะไรจะเกิดขึ้นที่นี่ ซึ่งเป็นบางสิ่งที่เราจะกล่าวถึงต่อไปในฐานะที่เป็นความสนใจในการวิเคราะห์กับอัตชีวประวัติทางปัญญา มีข้อเสนอแนะว่า ระเบียบวิธีวิจัยแบบชาติพันธุ์วิทยา และสังคมวิทยาแนวปรากฏการณ์นิยมอื่นๆ ได้เสนอเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ให้แก่นักสตรีนิยมในการอธิบายกระบวนการวิเคราะห์ดังกล่าวให้ชัดเจน เพราะแนวพินิจเหล่านี้มีความสนใจร่วมกันในประเด็นเรื่องระเบียบวิธีวิจัยและเรื่องทฤษฎี (Stanley, 1990: 23)

นักวิจัยคนนอกนอคนักที่กล่าวอ้างว่า พวกเขามีความได้เปรียบในการเข้าถึงข้อมูลซึ่งนำไปสู่มุมมองที่เป็นสิทธิพิเศษและสมมูลมากกว่าของผู้คนในสังคมที่ศึกษา แต่ผู้ที่กล่าวอ้างเช่นนั้นก็ให้เหตุผลที่คล้ายกับเหตุผลของ “คนใน” บางคนเชื่อว่า ในฐานะคนนอก พวกเขาเข้าถึงความลับของชาวบ้านได้ดีกว่า นอกจากการวางตัวเป็นกลาง ความมีอัตวิสัยมากกว่า และความสามารถที่เพิ่มขึ้นในการเห็นแบบแผน ซึ่งคนในอาจเข้าไปเกี่ยวข้องหรือบทบาทที่ยึดหยุ่นมากกว่าในบริบทของสังคมปิตาธิปไตยที่เข้มข้น (Wolf, 1996: 15)

นอกจากนี้ Dian Wolf ยังกล่าวถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างนักวิจัยและผู้ที่ถูกศึกษา ที่แฝงฝังอยู่ในงานวิจัยว่านั่นประเด็นถกเถียงหนึ่งที่สำคัญของงานวิจัยภาคสนามแนวสตรีนิยมและอำนาจที่แตกต่างระหว่างผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัยนั้น ได้ครอบคลุม 3 มิติ คือ มิติแรก เรื่องของอำนาจในตำแหน่งแห่งที่ของผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัยว่ามีความเหลื่อมล้ำที่ด้อยกว่าหรือเหนือกว่ากันอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยอาจมีอำนาจทางด้านตำแหน่งแห่งที่เหนือกว่าผู้ถูกวิจัย มิติที่สอง อำนาจในระหว่างกระบวนการวิจัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ถูกวิจัยในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูล และอำนาจในระยะหลังการลงพื้นที่ คือ อำนาจที่ซับซ้อนในการเขียน และการตีความหลังจากได้ข้อมูลมา ซึ่งจะนำไปสู่อำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้วิจัยที่มีอำนาจในกระบวนการตัดสินใจในการให้ความหมาย/ตีความและการเขียนมากกว่าผู้ถูกวิจัย (Wolf, 1996: 19)

บทความข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้เตรียมตัวเองให้พร้อมก่อนจะทำการสัมภาษณ์ เพื่อไม่ก่อให้เกิดอคติในระหว่างการสัมภาษณ์ต่อผู้ถูกวิจัย รวมทั้งปล่อยโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องของเขาโดยไม่จำกัดเวลาถึงแม้ว่าสิ่งที่เขาพูดออกมานั้นจะเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญหรือจะเป็นข้อมูลที่น่าสนใจหรือไม่ก็ตาม

- ในการเริ่มต้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะต้องเก็บข้อมูลอย่างละเอียดในสภาวะการทำงานจริงของผู้ถูกวิจัย ตัวอย่างเช่น ชั่วโมงการทำงาน ค่าจ้าง สุขภาพ และความปลอดภัยในการทำงาน และรูปแบบของผลประโยชน์ต่างๆ ในสถานที่ทำงาน

(5) เรื่องที่สำคัญตามหลักจริยธรรม

- การสัมภาษณ์ได้ดำเนินไปตามธรรมชาติ
- ก่อนเริ่มต้นสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะต้องอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างชัดเจน
- ก่อนทำการบันทึกที่ผู้สัมภาษณ์จะต้องขออนุญาตจากผู้ถูกสัมภาษณ์
- การตอบคำถามและข้อคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์จะถือว่าเป็นความลับ
- ชื่อและสถานที่ที่พาดพิงถึงในการสัมภาษณ์ทั้งหมดนั้นจะต้องได้รับการสงวนไว้ และชื่อทั้งหมดที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์เป็นการใช้นามแฝง ข้อคิดเห็นทั้งหมดและข้อมูลต่างๆ รวมทั้งแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวเลขสถิติที่ใช้ต้องเป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ

1.7.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในเขตพื้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีการประกอบการด้านอุตสาหกรรมหลายประเภท เช่น โรงงานตัดเย็บและทอผ้า โรงงานประกอบรถยนต์จากเกาหลี จีน ญี่ปุ่น ฯลฯ และถือเป็นจังหวัดศูนย์กลางด้านการค้า การบริการ และการท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นแหล่งศูนย์กลางด้านข้อมูลข่าวสาร การศึกษา และองค์กรพัฒนาในด้านต่างๆ และศูนย์ฝึกอาชีพลาว-เกาหลีซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้เข้าสู่ตลาดแรงงานด้านต่างๆ

ศูนย์พัฒนาอาชีพ ลาว-เกาหลีได้เริ่มก่อสร้างในปี 2002 และเริ่มดำเนินการฝึกอบรมในปี 2005 จนถึงปัจจุบัน ตั้งอยู่บ้านคำสูง เมืองไซทานี ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือใกล้ๆ กับชานเมืองของนครหลวงเวียงจันทน์ มีครูฝึกทั้งหมด 17 คน ในจำนวนนี้มีหญิง 5 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรกรรมศูนย์ฯ มีจำนวน 8 คน ในจำนวนนี้มีหญิง 1 คน ตำแหน่งบริหารจัดการศูนย์ฯ มีจำนวน 6 คน ในจำนวนนี้มีหญิง 2 คน สาขาอาชีพที่ฝึกอบรมได้แก่ ช่างคอมพิวเตอร์ ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้ และช่างยนต์

ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้ศึกษาจึงจำกัดขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาไว้ในนครหลวงเวียงจันทน์ เช่น ในสถานที่ทำงานของกรณีศึกษาในบริษัทคอมพิวเตอร์สองบริษัทในนครหลวงเวียงจันทน์หลังได้รับการฝึกอบรม

1.7.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาไว้ดังต่อไปนี้

(1) นโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานของศูนย์ฝึกอาชีพลาว-เกาหลีในช่วงปี ค.ศ. 2007-

2009

- ลักษณะของการฝึกทักษะ
- อุดมการณ์เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างหญิง-ชาย

(2) นโยบายได้สร้างความเปลี่ยนแปลงเพศภาวะใหม่ในโลกของการทำงาน

- การแบ่งงานกันทำตามเพศภาวะ
- ความรู้/ทักษะที่นำไปใช้
- ความเท่าเทียมในเชิงโอกาสของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน
- ความเท่าเทียมในการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการ
- สถานภาพการทำงาน
- การเปลี่ยนแปลงในเรื่องของพื้นที่และอำนาจในการต่อสู้ต่อรองกับปีตาธิปไตย

1.7.4 ขอบเขตในเชิงประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยประยุกต์วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (purposive sampling) วิธีนี้เป็นวิธีที่นักวิจัยจะต้องเลือกให้ได้ตัวอย่างทุกรูปแบบทั้งที่มาสสนับสนุนหรือหักล้างแนวความคิดในการวิจัยและข้อสรุปที่จะได้จากการวิจัยนั้นด้วย หมายความว่าสิ่งที่เราเลือกใครก็ตามเป็นผู้ให้ข้อมูลก็เพราะเขาเหล่านั้นมีข้อมูลจะบอกเราได้มากมาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยของเรา เราเลือกสถานที่แห่งหนึ่งหรือหลายแห่งมาทำวิจัยเพราะเรามั่นใจว่าสถานที่นั้นๆ มีอะไรที่เราจะเรียนรู้มากมายเกี่ยวกับเรื่องที่เราอยากรู้ เราเลือกเหตุการณ์หรือกระบวนการอันใดอันหนึ่งมาศึกษา เพราะเราเชื่อว่าเหตุการณ์หรือกระบวนการนั้นๆ มีอะไรหลายอย่างที่จะทดสอบแนวความคิดในการวิจัยของเรา (ชาย โพธิ์สิตา, 2547: 125-126) ซึ่งผู้ศึกษาคิดว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับงานวิจัยชิ้นนี้ เนื่องจากได้กำหนดที่จะเลือกกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้หญิงและผู้ชายที่ได้รับการฝึกอบรม ระหว่างปี ค.ศ. 2007-2009 จากศูนย์ฝึกอาชีพลาว-เกาหลีที่ฝึกอบรมในหลักสูตรประเภท “การใช้และซ่อมคอมพิวเตอร์” หลังเข้ามาฝึกอาจทำงานในสถานที่ประกอบการอื่นมาก่อน ทั้งนี้ การเข้าถึงข้อมูลกลุ่มกรณีศึกษาจะได้จากข้อมูลเบื้องต้นจากศูนย์ฝึกอาชีพลาว-เกาหลี และการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษานโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหญิงและชายหรือเพศภาวะในโลกการทำงานของพวกเขา

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกได้แก่ กลุ่มผู้ชายเป็นช่างคอมพิวเตอร์ 3 คนสถานภาพเป็นโสด ทำงานในบริษัทประกอบและติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์เจริญ เป็นบริษัทที่ให้บริการลูกค้าที่เป็นองค์กรหรือสำนักงานของรัฐบาลและธนาคารต่างๆ บริษัทนี้จะรับช่างคอมพิวเตอร์จากศูนย์ฝึกออาชีพลาว-เกาหลีมาฝึกงานในบริษัท บริษัทนี้เปิดทำการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เพราะหน่วยงานของรัฐและธนาคารหยุดทำการวันเสาร์-วันอาทิตย์และส่วนกลุ่มที่สองคือ พนักงานขายอุปกรณ์และเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นผู้หญิง 2 คน มีสถานภาพโสด 1 คน และแต่งงานแล้ว 1 คน และช่างคอมพิวเตอร์เป็นผู้ชาย 1 คน แต่งงานแล้ว ทำงานในบริษัทซ่อมและขายเครื่องคอมพิวเตอร์โฟนทันเป็นบริษัทบริการซ่อมและขายเครื่องคอมพิวเตอร์ การรับสมัครพนักงานของบริษัทนี้ ทำโดยการประกาศรับสมัครทั่วไป แต่จะให้สิทธิพิเศษกับผู้รับการฝึกอบรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์จากศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี เนื่องจากเจ้าของบริษัทให้เหตุผลว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์ฝึกออาชีพลาว-เกาหลีมาแล้วมีพื้นฐานความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ดี เมื่อรับเข้ามาทำงาน ไม่ต้องมาฝึกเพิ่มอีก บริษัทนี้เปิดทำการปกติวันจันทร์ถึงวันเสาร์ เพราะให้บริการลูกค้าทั่วไป

ในส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบศูนย์ คือ หน่วยงานบริหารจัดการศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลี ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้รับรู้ประเด็นปัญหา และการจัดการหรือการเข้ามามีส่วนในการปรับปรุงแก้ไขนโยบายด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

1.7.5 วิธีการเก็บข้อมูล

ในงานศึกษาครั้งนี้จะแบ่งการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นสามระยะดังนี้:

ระยะที่หนึ่ง: เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดตั้งศูนย์ฯ ระบบการเรียนการสอนและการบริหารจัดการของศูนย์ฯ และลักษณะความสัมพันธ์เชิงเพศภาวะในการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งข้อมูลการฝึกอบรม โดยใช้วิธีการสอบถาม การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และค้นคว้าข้อมูลที่เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องในระดับหน่วยงานต่างๆ ในช่วงนี้จะให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจกับขั้นตอนการฝึกอบรม

ระยะที่สอง: เป็นการศึกษาเจาะลึกประเด็นที่ต้องการศึกษาในรายละเอียดโดยใช้วิธีการสอบถามหรือสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการประกอบกับการสังเกตและวิเคราะห์ความหมายทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางเพศภาวะในมิติต่างๆ ของความสัมพันธ์ ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาฝีมือแรงงานของผู้หญิงและผู้ชาย ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์ต้องพิจารณาความเหมาะสมและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีส่วนร่วมทางความรู้สึกในการอยากให้อธิบายข้อมูลมากที่สุด

ระยะที่สาม: เป็นการประมวลและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงศึกษาและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน

1.8 องค์ประกอบของบทวิทยานิพนธ์

โครงสร้างของบทวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้แบ่งออกเป็น 7 บทดังต่อไปนี้:

- บทที่ 1: เป็นบทนำเสนอความสำคัญ และที่มาของประเด็นที่ศึกษาพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ คำถามการวิจัย กรอบคิด และระเบียบวิธีวิจัย รวมทั้งผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้
- บทที่ 2: เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้
- บทที่ 3: ทบทวนนโยบายการพัฒนาของ ส. ป. ป. ลาว ที่เชื่อมโยงกับ WID และ GAD โดยเฉพาะนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เชื่อมโยงกับความยากจนของผู้หญิง และการเพิ่มอำนาจให้กับผู้หญิง (empowerment) ผ่านขบวนการพัฒนาฝีมือแรงงาน
- บทที่ 4: นำเสนอเกี่ยวกับบริบทของพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นภาพโครงสร้างปีตาธิปไตยในโลกการทำงาน
- บทที่ 5: เป็นการอภิปรายข้อค้นพบจากการเข้าถึงขบวนการฝึกออาชีพความเป็นช่าง ช่อมคอมพิวเตอร์ของประชากร (หญิง-ชาย) ในศูนย์พัฒนาอาชีพลาว-เกาหลีและการเข้าสู่โลกการทำงานของประชากรที่สำเร็จการฝึกอบรมช่างช่อมคอมพิวเตอร์จากศูนย์ฝึกออาชีพลาว-เกาหลี
- บทที่ 6: เป็นการวิเคราะห์ผลจากการค้นพบเกี่ยวกับกลยุทธ์การต่อสู้ต่อรองของกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมขบวนการฝึกอบรมวิชาช่างช่อมคอมพิวเตอร์ และประชากรทำงานในบริษัทคอมพิวเตอร์สองแห่งเพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้แก่กลุ่มคนที่มีอำนาจน้อยอยู่ในสังคม โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิงที่ถูกดึงเข้าไปอยู่ในขบวนการพัฒนา
- บทที่ 7: ทำการสรุปสิ่งที่ค้นพบ ซึ่งจะมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบนฐานผลลัพธ์ของข้อมูลที่ได้มา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงสถานภาพของผู้หญิงในด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานในลาว